

VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 6 FEBRUARI 2004 BETREFFENDE EEN WAARBORGREGELING VOOR KLEINE, MIDDELGROTE EN GROTE ONDERNEMINGEN, WAT BETREFT DE COVID-19-WAARBORG

Samenvatting

De uitbraak van het COVID-19-virus heeft als gevolg dat overheden wereldwijd ingrijpende maatregelen nemen ter bescherming van de bevolking. De Europese Commissie publiceerde op 19 maart 2020 een Mededeling waarin ze een "tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de huidige COVID-19-uitbraak" aannam. Dit wijzigingsdecreet breidt het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen uit met een COVID-19-waARBORG in overeenstemming met de tijdelijke kaderregeling van de Europese Commissie.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit decreet wijzigt het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen (hierna: "*het waarborgdecreet*"), gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 20 februari 2004.

De wijzigingen zijn het gevolg van de uitzonderlijke maatregelen die wereldwijd genomen zijn ten gevolge van de uitbraak van COVID-19. Zo neemt de Vlaamse Regering tijdens de COVID-19 crisis extra maatregelen om Vlaamse KMO's en grote ondernemingen te ondersteunen en om te voorkomen dat ze in zware financiële problemen komen. Hierop nam ze onder andere het "*Besluit van de Vlaamse Regering van 13 maart 2020 over erkenning van de Corona crisis en tot afwijking van de waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen*". Dit Besluit werd op 18 maart 2020 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Ook de Europese Commissie nam maatregelen ten gevolge van de uitbraak van COVID-19. Op 13 maart 2020 heeft de Europese Commissie een mededeling over een gecoördineerde economische reactie op de uitbraak van COVID-19 aangenomen. Hierin bepaalt de Europese Commissie wat lidstaten kunnen doen om de economische gevolgen van de uitbraak van COVID-19 op te vangen. Zo kunnen de lidstaten ten gunste van bedrijven algemeen toepasselijke wijzigingen doorvoeren (bv. uitstel van belastingbetalingen of subsidiëring van werktijdverkorting in alle sectoren), die buiten het toepassingsgebied van de staatssteunregels vallen. Zij kunnen ook een vergoeding toekennen aan bedrijven die schade hebben geleden als gevolg van en rechtstreeks veroorzaakt door de

uitbraak van COVID-19. Dit kan nuttig zijn om bijzonder hard getroffen sectoren te ondersteunen, zoals vervoer, toerisme, horeca en detailhandel. In een begeleidende persmededeling gaf uitvoerend vicevoorzitter Margrethe Vestager diezelfde dag aan dat de Europese Commissie klaar is om, zoals in de financiële crisis van 2008, snel te reageren om overheden te helpen om hun financieringsmiddelen te gebruiken in het belang van de bevolking en van de bedrijven.

Op 20 maart 2020 publiceerde de Europese Commissie een Tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-uitbraak (Publicatieblad van de Europese Unie op 20 maart 2020 (C 91 I/1) (hierna: "*tijdelijke kaderregeling*"). Hierdoor kunnen lidstaten de door de staatssteunregels geboden flexibiliteit volledig benutten om de economie te ondersteunen in de context van de uitbraak van COVID-19. De tijdelijke kaderregeling komt bovenop de bestaande staatssteunregels op grond waarvan de lidstaten al heel wat andere ondersteuningsmaatregelen kunnen nemen om ervoor te zorgen dat er voor alle soorten bedrijven voldoende liquiditeit beschikbaar blijft en dat de economische activiteit tijdens en na de uitbraak van COVID-19 doorgaat.

Uitvoerend vicevoorzitter Margrethe Vestager, belast met het mededingingsbeleid, verklaart deze maatregel als volgt: "*De economische gevolgen van de uitbraak van COVID-19 zijn zeer ernstig. We moeten snel handelen om de gevolgen zo goed mogelijk te beheersen. En dat moet op een gecoördineerde manier gebeuren. Door deze nieuwe tijdelijke kaderregeling kunnen de lidstaten de door de staatssteunregels geboden flexibiliteit volledig benutten om de economie in deze moeilijke tijden te ondersteunen.*"

De tijdelijke kaderregeling is gebaseerd op artikel 107, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. De tijdelijke kaderregeling is aangenomen omdat de hele economie van de EU een ernstige verstoring doormaakt. Om dit te verhelpen, voorziet de tijdelijke kaderregeling onder meer in vijf soorten steun:

- (i) Rechtstreekse subsidies, selectieve belastingvoordelen en voorschotten: de lidstaten kunnen regelingen opzetten om aan een bedrijf maximaal 800.000 EUR toe te kennen om in zijn dringende liquiditeitsbehoeften te voorzien.
- (ii) Overheidsgaranties voor leningen die door bedrijven bij banken worden genomen: de lidstaten kunnen overheidsgaranties verlenen om ervoor te zorgen dat banken leningen blijven verstrekken aan de klanten die deze nodig hebben.
- (iii) Gesubsidieerde overheidsleningen voor bedrijven: de lidstaten kunnen bedrijven leningen met gunstige rentevoeten verstrekken. Deze leningen kunnen bedrijven helpen om dringende werkkapitaal- en investeringsbehoeften te dekken.
- (iv) Waarborgen voor banken die staatssteun naar de reële economie doorleiden: sommige lidstaten zijn van plan voort te bouwen op de bestaande leencapaciteit van de banken en hen te gebruiken als een kanaal voor steun aan bedrijven, met name aan kleine, middelgrote en grote ondernemingen. De kaderregeling maakt duidelijk dat dergelijke steun wordt beschouwd als rechtstreekse steun aan de klanten van de banken en niet aan de banken zelf, en geeft richtsnoeren om ervoor te zorgen dat de concurrentie tussen banken zo weinig mogelijk wordt verstoord.
- (v) Kortlopende exportkredietverzekering: De kaderregeling voorziet in extra flexibiliteit voor het bewijs dat bepaalde landen niet-verhandelbare risico's inhouden, waardoor de staat waar nodig kortlopende exportkredietverzekering kan verstrekken.

Gezien de beperkte omvang van de EU-begroting zal de belangrijkste respons uit de nationale begrotingen van de lidstaten komen. De tijdelijke kaderregeling zal helpen om gerichte economische steun te bieden en de negatieve gevolgen voor het gelijke speelveld in de eengemaakte markt te beperken.

De tijdelijke kaderregeling omvat daarom een aantal waarborgen. Zo worden bijvoorbeeld de gesubsidieerde leningen of garanties aan bedrijven gekoppeld aan de omvang van hun economische activiteit, op basis van hun loonsom, omzet of liquiditeitsbehoeften, en aan het gebruik van de overheidssteun voor werk- of investeringskapitaal. De steun moet dus bedrijven helpen om de neergang te doorstaan en een duurzaam herstel voor te bereiden.

De tijdelijke kaderregeling is van kracht tot eind december 2020. Met het oog op de rechtszekerheid zal de Commissie vóór die datum beoordelen of de kaderregeling moet worden verlengd.

Dit wijzigingsdecreet beoogt het waarborgdecreet uit te breiden met een waarborg gerelateerd aan de COVID-19-uitbraak, in lijn met de Europese staatssteunregels ten gevolge van de COVID-19 crisis zoals vervat in de tijdelijke kaderregeling. Deze uitbreiding heeft tot doel om de economische gevolgen van COVID-19 via een bijzondere waarborg zoveel als mogelijk te temperen.

De wijzigingen bestaan uit het aanbrengen van punctuele veranderingen en toevoegingen aan het waarborgdecreet die ingegeven zijn door de nood om interne consistentie van het waarborgdecreet met de tijdelijke kaderregeling te verzekeren.

Onder voorbehoud en in afwachting van de aangekondigde federale regeling die eveneens een waarborgregeling bevat, wordt geopteerd voor een subsidiair regime in de zin dat eerst een beroep gedaan moet worden op de federale regeling en daarna pas een beroep mogelijk is op de Vlaamse COVID-19-waarsborg.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Zowel de Vlaamse Regering als de Europese Commissie maken in hun regeringsbesluit van 13 maart 2020 respectievelijk tijdelijke kaderregeling duidelijk dat de COVID-19-uitbraak ingrijpende en bijzondere maatregelen vergt om de economie te beschermen. De Wereldgezondheidsorganisatie kondigde reeds op 30 januari 2020 een internationale noodtoestand af en kwalificeerde de uitbraak van COVID-19 op 11 maart 2020 officieel als een pandemie. COVID-19 maakt bijgevolg als pandemie een wereldwijde verspreiding van een nieuwe ziekte uit en heeft een grote en ernstige impact. Gelet op de hoogdringendheid om het aantal besmettingen van COVID-19 zo veel mogelijk te beperken, vereist deze situatie uitzonderlijke ernstige maatregelen die ook in de economie hun gevolgen zullen sorteren. De Vlaamse Regering wenst deze gevolgen zoveel als mogelijk te temperen, onder meer door de introductie van een COVID-19-waarsborg.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Dit decreet voegt in afdeling 4 van hoofdstuk III/1, in artikelen 22/4/1 en 22/4/2, van het waarborgdecreet een COVID-19-waarborg toe die als doel heeft om te remediëren aan de hierboven gestelde impact van de uitbraak van COVID-19 op de Vlaamse kleine, middelgrote en grote ondernemingen. De tijdelijke kaderregeling creëert onder titel 3.2 in punt 24 en 25 de mogelijkheid van het toekennen van een garantie of een lening aan ondernemingen die plotseling met een tekort kampen. Het toekennen van een COVID-19 waarborg voor een beperkte periode kan onder de huidige omstandigheden een passende, nodige en gerichte oplossing zijn. Door het waarborgdecreet aan te passen aan de mogelijkheden die de tijdelijke kaderregeling van de Europese Commissie biedt, wordt een antwoord geboden op de economische impact van de COVID-19-uitbraak.

Impactanalyse

De maatschappelijke impact van de ingevoegde COVID-19-waarborg is gelet op de hierboven vermelde bijzonder grote impact van de uitbraak van COVID-19 tevens aanzienlijk. De economische impact van de COVID-19-uitbraak zal zich volgens de Federale Overheidsdienst Financiën op meerdere fronten laten voelen. Door de opgelegde sluitingen, om de verspreiding van het virus in te dijken, zijn heel wat sectoren sterk getroffen, waaronder de detailhandel, vrijetijdsbesteding, toerisme, horeca, transport en evenementen. Daarbij komt, ongeacht de sector, de sluiting van bedrijven die geen telewerk kunnen voorzien en waar het niet mogelijk is om de maatregel van social distancing te respecteren.

Bovendien zal de grote openheid van België en de sterke verwevenheid van ons land in de wereldeconomie de economische weerslag van het virus in ons land versterken. Enerzijds staat de directe handel van goederen en diensten tussen besmette gebieden en België onder druk. Hoewel de transportsector actief blijft, valt het maritiem en luchttransport toch fors terug. Bedrijven uit verschillende sectoren hebben te maken met een afgenomen vraag of toeleveringsproblemen, zo blijkt onder meer uit enquêtes door sectorfederaties Agoria en Fevia. Anderzijds is er ook een watervaleffect via onze uitgesproken integratie in de mondiale waardenketens: wanneer de economische activiteit elders vertraagt, sijpelt dat, eventueel via tussenschakels, ook door naar ons land.

Op de arbeidsmarkt worden bedrijven geconfronteerd met meerdere uitdagingen: enerzijds wordt telewerk, waar mogelijk, de norm. Ondernemingen die geen telewerk kunnen voorzien, moeten de regels van social distancing respecteren, anders moeten zij sluiten. Anderzijds kunnen Belgische bedrijven ook te kampen krijgen met problemen op het vlak van personeelsbezetting als hun personeelsleden getroffen worden door het virus. Ook hier wordt bijgevolg een weerslag op de economie verwacht.

De eerste voorspellingen van de Nationale Bank van België over de economische groei in het kader van haar "business cycle monitor" wijzen op een ernstige vertraging van de bbp-groei op kwartaalbasis. In die context zou de groei van de particuliere en de overheidsconsumptie bestendig blijven, terwijl de groei van de bedrijfs- en residentiële investeringen zou vertragen en de bijdrage van de netto-uitvoer aan de groei van het bbp negatief zou blijven. Hoewel de negatieve impact van de verspreiding van het COVID-19-virus op de groei in het eerste kwartaal beperkt lijkt, zou het effect in het tweede kwartaal aanzienlijker worden. Zowel de terugvallende vraag als aan aanbodzijde de verstoringen in de wereldwijde

bevoorradingketens die leiden tot productieonderbrekingen, zullen de economische gevolgen aanscherpen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op (datum).

Het begrotingsakkoord werd verleend op (datum).

Implementatie

De bepalingen van het waarborgdecreet treden in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. De Vlaamse Regering kan in een uitvoeringsbesluit nadere voorwaarden en procedurevoorschriften vaststellen voor de COVID-19 waarborg. De Vlaamse Regering kan daarnaast de uiterste datum van toekenning van de waarborg verlengen, althans indien en in de mate dat de Europese Commissie daartoe een goedkeuring heeft verleend.

C. Totstandkomingsprocedure

Na de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting door de Vlaamse Regering, zal het advies van de SERV en het advies van de Raad van State gevraagd worden.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1. Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2. Met dit artikel worden een aantal wijzigingen aangebracht aan de bestaande definities opgenomen in artikel 2 van het waarborgdecreet, alsook enkele nieuwe definities toegevoegd om de begrippen betreffende onderneming, kleine en middelgrote onderneming, en grote onderneming in overeenstemming te brengen met hun actuele betekenis in het Europees staatssteunrecht.

Artikel 1 van bijlage I bij verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 26 juni 2014 in L187, waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard bepaalt het ondernemersbegrip dat hier gehanteerd dient te worden. Dat artikel bepaalt dat: "Als onderneming wordt beschouwd iedere entiteit, ongeacht haar rechtsvorm, die een economische activiteit uitoefent. Met name worden als zodanig beschouwd entiteiten die individueel of in familieverband ambachtelijke of andere activiteiten uitoefenen, personenvennootschappen en verenigingen die regelmatig een economische activiteit uitoefenen."

Artikel 2 van bijlage I bij verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 26 juni 2014 in L187, waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard bepaalt wat onder kleine onderneming en middelgrote onderneming verstaan wordt. Dat artikel

bepaalt met name dat: "1. Tot de categorie kleine, middelgrote en micro-ondernemingen („kmo's") behoren ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen EUR en/of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt. 2. Binnen de categorie kmo's is een „kleine onderneming" een onderneming waar minder dan 50 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal 10 miljoen EUR niet overschrijdt."

Grote ondernemingen in de zin van dit decreet maken de residuaire categorie uit, zij bestaan uit alle ondernemingen die niet ressorteren onder de categorie kleine of middelgrote onderneming als vermeld in bijlage I bij verordening (EU) Nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 26 juni 2014 in L187, waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.

Verder is de verordening (EG) nr. 1998/2006 van de Commissie van 15 december 2006, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 28 december 2006 in L 379/5, betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag vervangen door verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 24 december 2013 in L 352/1, betreffende de toepassing van de 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Bijgevolg dient deze verwijzing in punt 8° geactualiseerd te worden.

Tevens zijn de in punt 8° vermelde communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 1 oktober 2004 in C 244/2 niet meer van kracht en werd geopteerd om het begrip "onderneming in moeilijkheden" te aligneren met de definitie opgenomen in artikel 2, punt 18 van de verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 26 juni 2014 in L 187/1.

Vervolgens diende de toegevoegde termen COVID-19-waarborg en de COVID-19-premie gedefinieerd te worden onder artikel 2. Dit gebeurde in punt 14°/6 en punt 14°/7.

Artikel 3. Deze toevoeging is evident omwille van interne consistentie van het decreet met de toegevoegde afdeling 4 onder hoofdstuk III/1.

Het maximale totale bedrag dat de Waarborgvennootschap met haar waarborgen dekt wordt, gelet op de ernstige economische gevolgen van de uitbraak van COVID-19, opgetrokken naar 3 miljard euro.

Artikel 4. Dit artikel bevat tevens verschillende wijzigingen en toevoegingen die vereist zijn voor de interne consistentie van het decreet, verdere toelichting is hier overbodig.

Artikel 22/2, 3°, wordt opgeheven zodat de ad-hocwaarborg ook zou kunnen worden toegekend voor financieringsovereenkomsten van ondernemingen die actief zijn in de sectoren visserij en landbouw.

In punt 7° worden de woorden "de in het businessplan aangegeven" vervangen door de woorden "een vooraf bepaalde", om de vorm inzake werkgelegenheidsengagement te versoepelen.

Artikel 5, artikel 6 en artikel 7. Er wordt een afdeling 4 "De COVID-19-waarborg" ingevoegd. Deze afdeling is de incorporatie van punt 24 en 25 onder titel 3.2 van de tijdelijke kaderregeling van de Europese Commissie inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-uitbraak.

De voorgestelde wijziging heeft tot doel het toepassingsgebied van de artikelen 22/4/1 en 22/4/2 in afdeling 4 onder hoofdstuk III/1 nader te omschrijven. Door de invoeging van afdeling 4, artikelen 22/4/1 en 22/4/2, in het waarborgdecreet kan de Waarborgvennootschap van de Participatiemaatschappij Vlaanderen N.V. ook waarborgen toekennen volgens de voorwaarden zoals bepaald in de artikelen 22/4/1 en 22/4/2 ten gevolge van de COVID-19-uitbraak.

Door het invoegen van de afdeling 4, "de COVID-19-waarborg", kunnen de Europese staatssteunregels flexibeler toegepast worden om de economie ten gevolge van de uitbraak van het COVID-19-virus te ondersteunen. De Europese Commissie heeft reeds waarborgmaatregelen die door Frankrijk, Duitsland, Denemarken en Portugal toegekend werden, goedgekeurd nadat deze bij haar gemeld werden.

Artikel 8. Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw,

Hilde CREVITS